

LØVELPIGEN EN HISTORISK PERSON I TJELE KOMMUNE.

Pigen fra Løvel, Kirsten Simonsen, senere Kvorning, blev kendt landet over da hun som 25-årig d.14.maj 1885 huggede hovedet af Chr. den 9.'s buste i Løvel forsamlingshus og kastede det og busten i en sanddyngge uden for forsamlingshuset.

Baggrunden for denne handling, som Kirsten Simonsen udførte sammen med den jævnaldrende Christen Kvorning var den politiske situation i datidens Danmark.

Med junigrundloven af 1849 blev indført lige valgret til både folketing og landsting for alle mænd over 30 år, men med den reviderede grundlov af 1866 var dette princip ikke længere gyldigt. Nu fik de velhavende vælgere større indflydelse og deres parti Højre fik flertallet i Landstinget, mens Venstre var størst i Folketinget.

Ved valget i 1884 fik Venstre 83 medlemmer i Folketinget, mens Højre kun fik 19, men alligevel ville det siddende ministerium Estrup ikke træde tilbage. Venstre nægtede derfor at vedtage finansloven, hvorefter Estrup regerede landet ved hjælp af provisoriske (midlertidige) finanslove. Striden mel-

lem Højre og Venstre om finanslove og regeringsdannelse resulterede bl.a. i store folkemøder rundt om i landet mod Estrup og hans tilhængere. Der oprettedes adskillige riffeforeninger, hvor der øvedes i våbenbrug, da mange var af den overbevisning, at det ville blive nødvendigt at anvende magt for at få ministeriet til at gå af. Estrup gik da også hårdt til værks mod modstanderne: Venstres C. Berg m.fl. måtte i fængsel. Efter et mislykket attentat mod Estrup oprettede Højre det forhadte Gendarmerikorps til at holde ro og orden.

Venstre krævede af kongen (Chr.d.9.), at han skulle afskedige Estrupministeriet og indsætte et nyt, der var i overensstemmelse med flertallet i Folketinget. Kongens svar var et nej, idet han som Estrup mente, at Landstinget og Folketinget var ligestillet, så et ministerium ligeså godt kunne støtte sig til et flertal i Landstinget.

Chr.d.9.kom derved i opposition til flertallet af Danmarks befolkning. Der blev talt og skrevet meget mod kongen, og i løbet af en et-årig periode var der 144 sagsanlæg for majestætsfornærmelse - en af disse var sagen mod Kirsten Simonsen og Christen Kvorning fra Løvel.

Kirsten Simonsen var født den 4. april 1860 som datter af gårdmand Simon Jensen i Løvel og opvokset i et hjem præget af den grundtvigianske bevægelse, der politisk knyttede sig til partiet Venstre. Hun blev sendt til konfirmationsforberedelse hos digterpræsten J. C. Hostrup i Hillerød. Siden kom hun på højskole i Skals og i 1883 i Mellerup.

Christen Kvorning, født den 14. september 1861, var søn af landmand Jens Kvorning, der var invalid efter at være blevet såret i kampen ved Frederiksstad 1850. Selv var Chr. Kvorning en svagelig mand, der ikke kunne holde til arbejdet ved landbruget ,og derfor var blevet væver.

Udover ved ophold på grundtvigianske højskoler blev Venstres tilhængere og dermed også vore to hovedpersoner påvirket af politiske taler, aviser og ved sammenkomster. Den 17. april 1885 blev der således holdt et møde i Løvel forsamlingshus, hvor forstander Bech, Mellerup skulle tale. Chr. Kvorning og Kirsten Simonsen pyntede forsamlingshuset med flag og grønt. Busten af grundlovgiveren Fr.d.7.og af den tapre landssoldat blev smykket, men derimod ikke Chr.d.9.s buste. Ligeledes fik væggen omkring denne buste lov at stå upyntet. Det var så iøjnefaldende, at alle måtte blive opmærksom på denne demonstration af ringeagt, lyder udtalelserne fra dengang. Under mødet skal højskoleforstander Bech have peget på Chr. d.9.og sagt, at han ikke kunne forstå, at man ville have ham stående.

Nogle dage før d.14.maj, da Chr. Kvorning og Kirsten Simonsen var sammen, kom de til at drøfte Bechs foredrag og hans udtalelse. De havde begge længe ønsket, at der i forsamlingshuset blev opstillet en buste af Grundtvig. De kom da på den tanke at fjerne Chr.d.9.for at give plads for Grundtvig. Samtidig kunne de gennem deres handling udtrykke foragt, harme og ringeagt for kongen.

Den 14.maj kl.22.30 mødtes de to ved forsamlings-

huset for at gennemføre deres plan. Chr. Kvorning havde en dag, hvor der fandt rengøring sted i forsamlingshuset, sørget for at de kunne få adgang til forsamlingshuset ved at tage en krog af vinduet i pigekammeret. Chr. Kvorning bar busten ud i køkkenet, gav Kirsten Simonsen en hammer og opfordrede hende til at slå hovedet af den. I følge sagsakterne, fordi han da roligt ville kunne nægte, at han var gerningsmanden, idet han ikke mente, at mistanken ville falde på Kirsten Simonsen.

Herefter satte de en seddel, som Kirsten Simonsen havde skrevet, på bustens fodstykke med følgende tekst: "Ned med ham. Vor frihed leve". Mens de på Frederik d.7.buste placerede en seddel med hans valgsprog: "Folkets kærlighed, min styrke."

Da handlingen blev opdaget den næste dag, fandt man hurtigt frem til gerningsmændene, og de blev af sognefogeden indberettet til herredsfoged van Wullich i Viborg, der lod dem afhente og sætte i Viborg Arrest.

De samtidige aviser kommenterer også handlingen. Mens Viborg Stifts Folkeblad kun giver en kort objektiv beretning om det skete, retter Højres lokale organ Viborg Stiftstidende foranlediget af begivenheden et stærkt angreb på Venstre, idet partiets folk anklages for at have opildnet til denne pøbelagtighed.

Sagsakterne fortæller, at de begge under forhøret erkendte, at de har indset, at de har udvist en skammelig og uforsvarlig adfærd, at have tilsidesat den agtelse og ærbødighed, de skyldte landets kong

og at de fortrød deres gerning.

Dommen ved underretten falder d. 13.juni og lyder på 6 måneders fængsel til Chr. Kvorning og 4 måneder til Kirsten Simonsen. Desuden skal de udrede sagsomkostninger, der bla. udgør 36 kr. til sagførerhonorarer. Sagen appelleres til overretten, der dog stadfæster den. Motivationen herfor lyder, at der idømmes simpel fængselsstraf, fordi handlingen til trods for angeren er udført efter modent overlæg og er af en rå og brutal natur.

Den er resultatet af en kunstig fremkaldt fanatisk stemning hos politisk umodne, personer, lyder domsudtalelsen. Kirsten Simonsen og Chr. Kvorning er "blevne ophidsede og vildledte ved de falske lærdomme og al den uvorne politiske snak, som for tiden udbredes over hele landet af omrejsende samvittighedsløse politiske agitatorer og ved hensynsløse giftige artikler i Venstreblade." Dommen blev også stadfæstet af Justitsministeriet d. 20.aug. På dette tidspunkt havde Chr. Kvorning og Kirsten Simonsen siddet i varetægtsarrest i 3 måneder; men først da sagen nu var endelig afsluttet kunne strafafsoningen begynde.

Det fortælles, at Kirsten Simonsen blev behandlet godt i fængslet, således har herredsfogeden sagt til hende, at hun skulle tænke på, at hendes straf ikke var vanærende. Arrestforvarer Schmidt bød hende ofte ind til kaffe og samtale i sin private lejlighed.

Kort før jul 1885 var Kirsten Simonsen fri igen.

En kreds af Løvelborgere skænkede hende da et guldur med Frederik d.7.s portræt, et ur, der stadig

er i slægtens eje. Gaven var en tilkendegivelse af, at de ikke fordømte Kirsten Simonsens protesthandling. Men der gik mange år, før Kirsten Simonsens drøm om retfærdighed gik i opfyldelse, og Danmark blev styret af flertallet - først i 1901 kom Systemskiftet og den første Venstregering.

Året efter denne episode blev Kirsten Simonsen gift med Chr. Kvornings bror, Jens Kvorning, der er en kendt skikkelse i lokalpolitik, idet han var såvel sognerådsformand som amtsrådsmedlem. I denne egenskab var han ofte borte fra hjemmet, men Kisten Kvorning passede det på bedste vis.

Chr. Kvorning var allerede før fængselsopholdet en svagelig person, men blev yderligere svækket i fængslet. Da han ikke længere kunne klare sig selv, fik han ophold på Norupgaard i Vammen, hvortil Kirsten og Jens Kvorning var flyttet i slutningen af 80'erne, efter at de først i deres ægteskab havde boet på Løvel Hede. Her døde han ugift kun 37 år gammel i 1899.

Kirsten og Jens Kvornings hjem på Norupgaard var præget af god ånd og tankegang og stod åbent for alle. Kirsten Kvorning døde d. 22.aug.1938.

Denne artikel har været bragt i Tjele Lokalthistorisk Arkivs årsberetning fra 1984.